

Gerrit Zalm 1988-2015: geen staatsman, geen wetenschapper, maar een lijst met punten sinds 1988, en een incorrecte invloed op Nederland

Vragen over & voor Gerrit Zalm over censuur van de wetenschap op het Centraal Planbureau sinds 1990, het falen van de Trias Politica, werkloosheid, loonmatiging, belastingen, basisinkomen / basisuitkering, euro, Srebrenica, Betuwelijn, HSL, Pim Fortuyn, Theo van Gogh, DSB, het vergroten van de invloed van de EU, diens inzicht in wiskunde, econometrie, monetaire economie, en het beleid om ABN-AMRO te privatiseren (met dan mogelijk een hoger eigen inkomen) versus de maatschappelijk betere mogelijkheid tot omvorming naar een stelsel van algemeen nut conform het artikel "Money as gold versus money as water" (2013)

Thomas Colignatus
3 april 2015 - update 15 april 2015

Inleiding

Een wetenschapper kan geen oordeel vellen over wat nu goed of fout zou zijn: dat is aan de politiek en de moralisten. Als wetenschapper kan ik wel iets zeggen over de rol van informatie. Wanneer anderen informatie wordt onthouden, en de informatie niet doordringt tot de maatschappelijke besluitvorming, dan kan ik dat als "incorrect" (onjuist) duiden. Politici hebben er een handje van besluiten te sturen via het manipuleren van de informatie, en dat is vanuit de wetenschap "incorrect" te noemen.

In 1990 stond ik neutraal t.o.v. Gerrit Zalm met wie ik tot dan toe weinig te maken had gehad. Sinds 1990 heeft het me verbaasd dat menigeen zich zo laat meeslepen door de schone schijn die Zalm presenteert. Zalm heeft zijn eigen succes altijd verklaard met dat hij als jongste zoon moest opknokken tegen zijn oudere broers, zodat hij zijn verbale capaciteiten ontwikkelde. Wellicht is dat zo. Maar die verklaring houdt ook een waarschuwing in. Zalm is niet perse een staatsman of wetenschapper, maar kan zaken zo presenteren dat zij bij zijn doelen passen. Hij lijkt dan een handig netwerker die een spilpositie in de gangen van de politieke macht verwerft, waarin een naaste omgeving zich snel aan zijn visie conformeert. Maar met inhoudelijk correcte informatie heeft dat dan verder weinig te maken.

Anderen hebben meer over Gerrit Zalm geschreven dan ik. Ook Zalm zelf, die een heel boek aan zichzelf wijdde: zijn autobiografie. Ik noteer af en toe ook wat - zie de Bijlage over de afgelopen 25 jaar, met de bovenstaande samenvattende lijst van punten.

Het heeft me sinds 1990 verbaasd dat Nederland zo weinig geeft om de integriteit van de wetenschap. Laat ik andermaal uiting geven aan mijn protest. Wat een rechter toestaat, is niet direct juist.

- Ik werd in 1990 door Zalm getroffen met censuur van de wetenschap, en in 1991 met ontslag met onwaarheden. Menigeen zal zeggen dat de rechter het allemaal toeliet, terwijl de betere reactie is dat de regelingen en het recht te zwak zijn gebleken. De ambtenarenrechter gaat ervan uit dat het bevoegde gezag de waarheid spreekt en pleegt geen onafhankelijk onderzoek. Aan het Centraal Planbureau is er onvoldoende waarborg voor wetenschappelijke onafhankelijkheid. Ik verwijs naar het rapport van professor Köbben & Segers uit 1994 als startpunt. De economische crisis bevestigt de gecensureerde analyse, maar er is niemand die daarnaar kijkt.
- Nu in april 2015 is het juridisch waterdicht dat de Raad van Commissarissen van staatsbank ABN AMRO aan zijn Raad van Bestuur - exclusief CEO Gerrit Zalm - een salarisverhoging toekent van 100.000 euro. Het salaris per persoon stijgt dan van 6 naar 7 ton, of van 1,3 naar 1,5 miljoen gulden- ruim boven de "Balkenende norm" van 2,3 ton - voor zes personen. Er is nu maatschappelijke verontwaardiging hierover - zie onder. Minister Jeroen Dijsselbloem stelt de beursgang uit, en Peter Wakkie van de Raad van

Commissarissen, verantwoordelijk voor het beloningsbeleid, is teruggetreden. Komende dinsdag 7 april is er een hoorzitting van de Tweede Kamer.

- Het is opvallend dat deze salariskwestie eerder de aandacht trekt dan de censuur van de wetenschap - die toch grote gevolgen voor het macro-economisch beleid zou hebben.

Zou de salariskwestie een kantelpunt zijn, waardoor Nederland beter zicht krijgt op de manipulatie van de informatie, waardoor Nederland de verbinding legt met de censuur van de wetenschap sinds 1990? Er zijn echter eerder al vele mogelijke kantelpunten geweest. Dus veel hoop op het doorbreken van het inzicht hoeven we niet te hebben. Het dient derhalve vooral de historische archieven om het lijstje punten te noemen en te documenteren. Het meest realistische scenario blijft dat het buitenland Nederland gaat boycotten tot de censuur van de wetenschap is opgeheven.

Om in het vizier te houden

Voor wat het waard is: een EenVandaag opiniepanel geeft nu 60% voor een staatsbank, en een burgerinitiatief over het geldsysteem heeft meer dan 100.000 handtekeningen ... Het probleem met zulke zaken is dat er geen of onvoldoende bekwame economen bij betrokken zijn. Waarom het wiel opnieuw uitvinden in de marge wanneer er een Centraal Planbureau is? Zulke pionieren in de marge ontstaat wanneer je het CPB blijkbaar niet kunt vertrouwen. Dus het is zaak eerst een parlementaire enquête te houden naar de werkloosheid en de rol daarbij van het CPB, en vervolgens te kijken of je inderdaad bereid bent de Trias Politica te hervormen met een Economisch Hof. In de parlementaire enquête zou Gerrit Zalm alle ruimte krijgen om vragen te beantwoorden, zodat hoor en wederhoor verzorgd zijn. Zulke activisten van dat burgerinitiatief kunnen beter in het buitenland gaan ijveren dat Nederland geboycot wordt tot de censuur is opgelost.

De actuele kwestie van 100.000 euro voor de ABN-AMRO top

Minister van Financiën Jeroen Dijsselbloem gaf zijn visie in een brief van 31 maart 2015 aan de Kamer. Diens positie is dat het aan volwassen mensen niet verboden is om in hun eigen zwaard te vallen. Zeker bankiers die graag de markt op willen met een hoger inkomen voor henzelf en die op grond van juridische afspraken uit het verleden alvast eerder een hoger inkomen wensen, is het niet verboden om daarmee maatschappelijke commotie te veroorzaken zodanig dat zij daarna het onderspit delven. De minister wast de handen in onschuld. Hij erkent de juridische claim, heeft voor de onrust gewaarschuwd, en neemt nu zijn verantwoordelijkheid door de beursgang uit te stellen.

Wie meent dat uitstel van de beursgang de schatkist geld kost, kan hierover nog eens nadenken: verkoop nu of straks maakt eigenlijk weinig uit.

Bovendien, met tijd komt raad. Want wil je wel verkopen? Aan welk buitenland? Wie afgaat op het advies van Gerrit Zalm om te privatiseren doet er verstandig aan nog eens goed naar de argumenten te kijken. Bijvoorbeeld ook naar mijn artikel "Money as gold versus money as water". ABN-AMRO is een staatsbank, en Zalm zou eigenlijk moeten kijken met het oog van een staatsman, maar helaas ligt zijn focus op de vrije markt. Vergeef me dat ik ook de indruk heb dat hij ook gevoelig is voor zijn eigen inkomen straks - hoewel het maar de vraag is of een nieuwe eigenaar ook hem als bestuursvoorzitter zou willen aanhouden.

Journalist Peter de Waard vraagt zich af: "Mag Gerrit Zalm nu gewoon blijven zitten?" (VK 2015-04-01). Ik ben geen abonnee van deze krant die lezers op de terreinen van economie en wetenschap standaard incorrect informeert. Ik weet weinig meer van deze column dan de titel. Mijn vermoeden is dat Zalm blijft zitten, gewoon of ongewoon, daarvoor is zijn positie binnen de VVD nogal sterk - als oud-minister van Financiën, erelid en spil in een hecht netwerk. Een argument kan zijn dat je kort voor een beursgang niet nog even de CEO gaat vervangen - alsof dat een argument is.

Bij Jeroen Pauw 2015-03-31 meent Sweder van Wijnbergen (minuut 15) dat de hele Raad van Commissarissen dient terug te treden, en (minuut 18) dat het debacle Zalm

"aangerekend" kan worden, en (minuut 20) dat "het management het heeft laten gebeuren". Ik verwijs naar mijn advies dat de hoogleraren economie collectief zijn te ontslaan. Het probleem met Van Wijnbergen in het bijzonder is dat hij als Secretaris-Generaal van Economische Zaken in 1997-1999 niets deed aan de censuur van de wetenschap door de directie van het CPB, en als ambtenaar zelf politiek ging bedrijven zodat hij inderdaad maar beter kon gaan. Ook heeft Van Wijnbergen de analyse van Alfred Kleinknecht t.a.v. loonmatiging incorrect behandeld.

De politiek wacht nu op een hoorzitting komende dinsdag - waar Zalm niet zelf zal komen.

Enkele punten t.a.v. de censuur van de wetenschap sinds 1990

- (1) Na HBS-A en afstuderen als algemeen econoom in 1975 werd Zalm ambtenaar bij de Ministeries van Financiën en van Economische Zaken. In zijn laatste functie bij EZ in 1988 was hij directeur Algemene Economische Politiek (AEP). Zalm had aldus geen wetenschappelijke loopbaan. Toch liet hij zich in 1988 benoemen tot onderdirecteur bij het Centraal Planbureau waar wetenschap en econometrie de norm waren. Met die overstap toonde Zalm een slecht begrip voor onderscheid tussen ambtenarij en wetenschap - wat voor een directeur AEP pijnlijk is te noemen. Het is ook VVD-minister Rudolf de Korte en CPB-directeur Peter de Ridder aan te rekenen. In 1989 vertrok CPB-directeur Peter de Ridder, en Zalm volgde hem als directeur op. De gang van zaken lijkt op een afspraak vooraf. Er was een protest vanuit het wetenschappelijk personeel dat Zalm niet voldeed aan de eisen voor een directeur. In 2013 zien we in Laura van Geest een herhaling hoe een niet-wetenschapper tot CPB-directeur wordt benoemd - iets wat fundamenteel onjuist is.
- (2) Als directeur van het Centraal Planbureau (1989-1994) pleegt Zalm in 1990 censuur van de wetenschap en ontslaat betrokken wetenschappelijk medewerker in 1991 met onwaarheden. De studie heeft de context van de val van de Berlijnse Muur en de gevolgen voor Europa, en betreft de massale werkloosheid sinds 1970, die Nederland probeert aan te pakken via loonmatiging. (E.e.a. is reeds gepubliceerd kunnen worden, maar de gehele analyse is nog steeds getroffen door die censuur.)
- (3) In 1992 wordt in het Verdrag van Maastricht de euro (EMU) ingevoerd: hier had vanuit het economisch advies - met name het gezaghebbend CPB - krachtiger advies gegeven kunnen worden, zeker na "Zwarte Maandag" (zie NPO Geschiedenis). De invoering van de euro kan niet los gezien worden van het beleid van de landen t.a.v. werkloosheid.
- (4) In 1994 werd Zalm minister van Financiën - wat mogelijk niet had kunnen gebeuren wanneer de Tweede Kamer kritisch naar de censuur had gekeken.
- (5) Als minister voert Zalm het loonmatigingsbeleid waarvan hij kritiek gecensureerd heeft. De Nederlandse handelsoverschotten zijn nadelig voor andere landen, zoals in de euro-crisis helder blijkt.
- (6) In augustus 2007 begin de huidige economische crisis. Deze bevestigt de gecensureerde analyse uit 1990. Maar niemand die daarnaar kijkt, zeker niet de directie van het CPB, en blijkbaar ook niet kamerlid Pieter Omtzigt die stelt zich niet in zulke "oude" kwesties te willen verdiepen, en die dan niet begrijpt dat iets wat lang voortduurt niet perse "veroudert" en dat zo'n nieuw bewijs als die economische crisis niet te verwaarlozen is.

Ter besluit

De salariskwestie toont het verschil tussen "juridisch toegestaan" en "juist". Het voorbeeld van Zalm uit 2015 kan helpen om Zalm uit 1990 te duiden.

Wetenschappers oordelen niet over goed of fout - behalve waar het de wetenschappelijke integriteit betreft. Die integriteit is in het geding bij het Centraal Planbureau sinds 1990.

Over / voor Zalm ligt een *track record* en een lijstje punten sinds 1988 voor. Zou Nederland anno 2015 bereid zijn om de lijn door te trekken naar de CPB-kwestie sinds 1990 ?

Het is realistischer te verwachten dat een boycot van Nederland nodig is voordat de censuur van de wetenschap door de directie van het CPB is opgelost.

Bijlage: Eerdere teksten waarin Gerrit Zalm genoemd wordt

(Niet noodzakelijkerwijs volledig) (Soms geschreven als burger en niet als wetenschapper)

1990-1994: PM. CPB-kwestie (val Berlijnse Muur, gevolgen voor werkloosheid in Europa)
1994: De bundel "Trias Politica & Centraal Planbureau" (bijv. "Soms loopt het zo")
1995: PM. Als minister van het kabinet Kok I draagt Zalm medeverantwoordelijkheid voor het drama in Srebrenica, 11 juli 1995. Men kan zeggen dat vooral Wim Kok, Joris Voorhoeve en Hans van Mierlo de verantwoordelijkheid droegen, maar zij deden toch allereerst rapport aan de ministerraad. Het past niet je als "piano speler" of "boekhouder" te presenteren.
1998: Onvoldoende aandacht Zalm en Vermeend voor rol belastingvrije voet
1998: Het boek "Werkloosheid en armoede, de oplossing die werkt"
2000: Opmerkingen over het Kabinet Kok 1994-1998
2000: Geestelijke bijstand - bij de Landelijke Aangifte Dag
2001: Verknoopte problemen: Ad Melkert, CPB, Gerrit Zalm, werkloosheid, WAO, Arbvo en ESF affaire, de verkiezingen 2002, en de verwording van de PvdA tot een PvdA
2001: Gerrit Zalm en het gebod tegen laster n.a.v. het boekje van Arjan Visser "De Tien Geboden"
2001. Protest tegen de breidel en Gerrit Zalm & Ad Melkert in de verkiezingen 2002
2002: Email aan gerrit.zalm@vvd.nl
2002: Brief aan wie na de moord op Pim Fortuyn nog op PvdA, VVD, D66 of Groenlinks stemde - opgenomen in deze bundel uit 2008 - (Zalm deed mee met het demoniseren)
2003: Zalm is niet geschikt als premier
2003: Het boek "De ontketende kiezer"
2004: Bij de moord op Theo van Gogh - met verwijzing naar Zalm's optreden in de film "Cool!!"
2004: PM. Zalm niet genoemd maar had gekund: t.a.v. Betuwelijn en HSL
2008: PM. eredoctoraat VU voor Zalm - voor iemand die wetenschap censureert
2010: Open brief aan Lodewijk Asscher over Partij van de Arbeid, werkloosheid, armoede en censuur van de wetenschap door de directie van het Centraal Planbureau.
2010: PvdA scheidt geen banen maar armoede
2010: Srebrenica 1995-2010
2010: Wil de echte Gerrit Zalm opstaan ? - n.a.v. DSB, met ook een aanvullend email van 17 maart 2010 aan Scheltema met kopie aan enkele leden van de pers
2011: The ghost of the Berlin Wall of 1989 and the crisis of 2011
2012: Het boek "Democratie & Staathuishoudkunde"
2013: Bespreking van het rapport van de cie. Frijns over het CPB
2013: Weekers' probleem begon al met Zalm en Vermeend; email aan Martijn van Dam
2013: Hoe in de media is gerapporteerd over de benoeming van Laura van Geest tot directeur van het Centraal Planbureau per augustus 2013
2013: PM. Zalm niet genoemd: Mark Rutte toont zich een leerling van Margaret Thatcher, en heeft als historicus blijkbaar van econoom Zalm geen correctie op Thatcher vernomen
2015: Basisinkomen / uitkering: Foute economie en onwaarheden
Update 15 april 2015: Een leugen door Gerrit Zalm die niet op Leugens.nl staat